

Operation i spiserøret (oesophagus)

Du skal have foretaget en operation i dit spiserør eller din mavemund. I denne pjece kan du og dine pårørende finde information om det at skulle opereres og om det forløb, som du skal igennem.

Når du har læst informationerne, kan du deltage aktivt i forløbet. Vores erfaring viser, at du spares for unødvendige bekymringer og overraskelser, når du er godt forberedt på, hvad der skal ske. Læs derfor denne information grundigt igennem, da den også indeholder praktiske oplysninger i forbindelse med udskrivelsen.

Samtalerne med læger og sygeplejersker tager udgangspunkt i de informationer, du læser her, så vi beder dig venligst medbringe pjecen, når du skal indlægges.

SÅDAN FOREGÅR INDLÆGGELSESDAGEN

Når du møder i afdelingen, bliver du modtaget af en sygeplejerske, som hjælper dig til rette i afdelingen og informerer dig om dagens forløb. Du er velkommen til at have en pårørende med hele dagen.

Undersøgelser på indlæggelsesdagen

Du skal igennem følgende undersøgelser og samtaler:

- En bioanalytiker tager blodprøver på dig.
- Du bliver undersøgt af en læge fra afdelingen, som skriver i din journal.
- Du taler med anæstesilægen.
- Du taler med fysioterapeuten.
- Du taler med den kirurg, der skal operere dig.
- I de fleste tilfælde skal du have taget et røntgenbillede af hjerte og lunger.

Det kan være nødvendigt med flere undersøgelser, afhængig af hvad du fejler. Du skal forvente en del ventetid, og det kan blive sent på eftermiddagen, inden du er igennem hele programmet.

Indtag kun flydende kost

På undersøgelsesdagen må du kun indtage flydende kost. Hvis du skal have medicin, skal det være knuste tabletter eller flydende medicin. Diætisten udleverer en proteindrik (Impact), som du skal indtage efter diætistens vejledning.

Overnatning hjemme eller på Patienthotellet

Du skal som udgangspunkt tage hjem og sove natten inden operationen.

Hvis du kommer langvejs fra, har du mulighed for at sove her, enten i sengeafdelingen eller på Patienthotellet. Det er os i afdelingen, der arrangerer din overnatning, hvis du skal overnatte her. Det gør vi på dagen.

I enkelte tilfælde kan der være mulighed for, at en pårørende overnatter sammen med dig på Patienthotellet, men det ved vi ikke før på selve dagen. Arrangér derfor venligst overnatning til pårørende et andet sted, hvis muligt.

SÅDAN FOREGÅR OPERATIONEN

På sengeafsnittet får du en seng, og du bliver gjort klar til operationen. Har du personlige ejendele såsom ur og smykker med, bliver de låst inde i dit skab, indtil operationen er færdig. Personalet opbevarer nøglen.

Du får beroligende medicin, inden du bliver hentet til operationen. På operationsafdelingen bliver du modtaget af det personale, der skal stå for din operation.

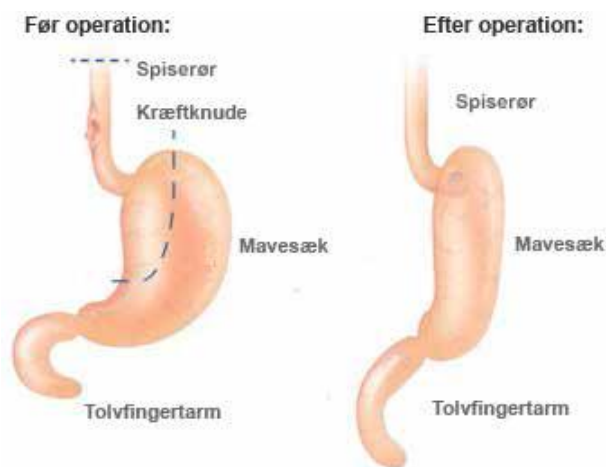
På operationslejet lægger vi et tyndt rør (venflon) i en blodåre i din arm. Det er igennem venflon, vi giver dig medicin, så du bliver bedøvet. Umiddelbart inden du bliver bedøvet, lægger vi et epiduralkateter, som er et tyndt plastikrør, der placeres i ryggen. Katetret bruges til smertebehandling efter operationen.

Når du er bedøvet, får du også en plastikslange gennem urinrøret til blæren – et blærekateter.

Operationen bliver foretaget af to kirurger, en mave-tarmkirurg og en lungekirurg:

Ved den første del af operationen begynder mave-tarmkirurgen med at frigøre mavesækken og gøre klar til, at den kan trækkes op gennem mellemgulvet og sys på spiserøret. Der lægges en tynd plastikslange ind i tyndtarmen i venstre side af bughulen. Denne slange bruges til ernæring og væske efter operationen. Hvis det er teknisk muligt, laves dette ved en robotkikkertoperation gennem 4-5 små snit i huden.

Er det teknisk ikke muligt at lave operationen med kikkert, foretages en åben operation ved at anlægge et buet tværsnit i toppen af maven.

Herefter lægges du på siden, og lungekirurgen opererer mellem to ribben i højre side af brystkassen. Denne del af operationen foregår altid som en åben operation. Den del af spiserøret, hvor knuden sidder, fjernes. Kirurgen trækker mavesækken op og syer den sammen med resten af dit oprindelige spiserør. For at skåne operationsområdet i den første tid får du en aflastende sonde (et bøjeligt plastikrør) ned i spiserøret via næsen. Kirurgen afslutter operationen med at lægge ét eller flere dræn (bøjelige plastikslanger) for at fjerne blod, væske og luft efter operationen.

Ved begge typer af operationer kan der forekomme blødning, som kræver blodtransfusion.

Efter operationen bliver du kørt til opvågningsstuen, hvor du bliver observeret. Du skal overnatte på intensivafdelingen indtil dagen efter operationen. Først herefter bliver du kørt tilbage på sengeafsnittet.

Du må gerne få besøg.

Du vil blive udskrevet efter 8-10 dage.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

Mød fastende til operationen

Du skal faste inden bedøvelsen, så din mavesæk er helt tom. Møder du ikke fastende, kan vi være nødt til at aflyse din aftale. Følg derfor disse regler:

- Du må ikke spise fra 8 timer inden operationen.
- Du må indtage medicin ifølge aftale med anæstesiologen. Spørg, hvis du er i tvivl.

Gør dig klar til operation

I tiden op til din indlæggelse kan du forberede dig ved at få så meget motion som muligt, fx ved daglige gåture. Spis kost med et højt indhold af kalorier, fedt og protein inden operationen.

Stop med at ryge

Hvis du er ryger, anbefaler vi, at du stopper straks. Det vil bedre din almene tilstand, og det nedsætter risikoen for komplikationer i forbindelse med operationen. Kontakt din hjemkommune for råd og vejledning. Du får tilbudt en samtale med en rygestopinstruktør under indlæggelsen.

Undgå alkohol

Mere end 3 genstande alkohol dagligt øger risikoen for infektioner, hjerte- og lungeproblemer og giver øget risiko for blødning. Vi anbefaler, at du så tidligt som muligt før operationen holder helt op med at drikke alkohol.

Kontakt os, hvis du er syg eller har sår

Hvis du er forkølet, har betændelse eller har sår på kroppen, når du skal indlægges, skal du kontakte os, så vi eventuelt kan flytte operationstidspunktet.

Kontakt os, hvis du skal have din menstruation

Du skal også kontakte os, hvis du forventer at have din menstruation på operationsdagen.

EFTER OPERATIONEN – MENS DU ER PÅ HOSPITALET

Hurtigt ud af sengen

Aktivitet er vigtig for at komme sig efter operationen. Derfor skal du hurtigt ud af sengen og i gang igen. Dagen efter operationen forventer vi, at du i løbet af dagen er ude af sengen 3 gange af ½ times varighed. Allerede efter 2-3 dage kan du forvente at gå omkring i afdelingen. Det er derfor vigtigt, at du har løstsiddende tøj med til flere dage.

Lungefysioterapi

Fysioterapeuterne vil hjælpe dig med lungefysioterapi, det vil sige vejtrækningsøvelser og støtte til at hoste eventuel slim op fra lungerne.

Spis ikke efter operationen

Efter operationen må du ikke spise, og du må kun indtage 500 ml isterninger/vand i døgnet, da sammensyningen mellem spiserøret og mavesækken skal have ro til at vokse sammen. Du får den nødvendige ernæring og væske i ernæringssonden, som er anlagt i tarmen, indtil du igen kan indtage tilstrækkelig ernæring.

Røntgenundersøgelse af sammensyning

5 dage efter operationen foretager vi en røntgenundersøgelse af dit spiserør for at se, om sammensyningen mellem spiserør og mavesæk er vokset sammen. Er undersøgelsen i orden, begynder du herefter langsomt at spise flydende kost igen, og dræn og sonder vil gradvis blive fjernet.

Spis energi- og proteinrig kost

De første 10 dage efter røntgenkontrollen skal du have flydende mad, der er kalorie-, protein- og fedtfrig. Du vil få udleveret en vejledning.

Energi- og proteinrig mad og drikke er vigtig for sårhelingen og har betydning for, hvor hurtigt du kan komme til kræfter igen efter operationen. Da vi ved operationen har fjernet en del af både spiserør og mavesæk, er der mindre plads i mavesækken end før operationen. Dette medfører, at du ved måltiderne skal sidde ret op, spise små hyppige portioner og tygge maden grundigt. Spis gerne 6-8 mindre måltider per dag.

Du og dine pårørende vil blive tilbudt en samtale med en diætist med henblik på kost-sammensætningen efter din udskrivelse.

Sig til, hvis du får smerter

Du vil have smerter fra operationssåret og ved dræne. Smerter er individuelle og bliver behandlet med smertestillende medicin i epiduralkateteret og ernæringssonden.

Ved smerter skal du henvende dig til sygeplejersken. Du skal kunne trække vejret dybt, hoste slim op og komme ud af sengen med tålelige smerter. Dette forebygger komplikationer som slimophobning i lungerne og lungebetændelse.

Lig med hovedet hævet

Når du ligger ned, skal hovedgærdet være hævet 30 grader, da lukkemusklen mellem spiserør og mavesæk er fjernet. Det forhindrer, at mavesækkens indhold løber op i spiserøret. Dette gælder også, når du kommer hjem igen.

Udskrivelse

Inden udskrivelsen afholder sygeplejersken en udskrivningssamtale med dig, som du skal forberede dig til. Vi anbefaler, at du tager en pårørende med til denne samtale. Du kan stille spørgsmål og få afklaret eventuelle spørgsmål med udgangspunkt i teksten "Når du kommer hjem" (se nedenfor). Ved behov er vi behjælpelige med kontakt til hjemmehjælp og hjemmesygeplejerske.

NÅR DU KOMMER HJEM

Du skal være sygemeldt efter operationen

Vi anbefaler, at du rekreerer i 6-8 uger efter operationen. Det afhænger dog af dit arbejde samt din fysiske og psykiske tilstand.

Når du skal til ambulant kontrol efter operationen, kan du tale med lægen/sygeplejersken om, hvornår det er tilrådeligt, at du begynder at arbejde. Hvis der i forbindelse med dit sygefravær er problemer med løn og sygedagpenge, skal du kontakte din sagsbehandler i kommunen.

Løft til smertegrænsen

Du bør kun løfte til smertegrænsen, da de overskårne muskler og eventuelt bøjede eller brækkede ribben skal have ro til at vokse sammen i cirka 6 uger. Du kan opleve en forbigående kraftnedsættelse i den arm, hvorunder arret sidder. Du kan med stor fordel benytte det øvelsesprogram, som fysioterapeuten udleverer.

Forvent at have smerter

Da det er normalt at have smerter i ribben og ar op til flere måneder efter operationen, får du smertestillende behandling. Du får smertestillende medicin med hjem, når du bliver udskrevet. Lægen udarbejder en vejledende plan for udtrapning af smertemedicinen. Hvis du er det mindste i tvivl herom, så kontakt din egen læge

Plejsåret

Skyl såret med vand og uparfumeret sæbe (gerne i brusebad), indtil sårskorperne er faldet af. Herefter kan du bruge sæber og cremer med parfume. Du kan opleve hævelse og føleforstyrrelser omkring såret. Dette forsvinder oftest i løbet af et par måneder. Det nye ar er særlig følsomt for solens påvirkning. Du bør derfor undgå direkte sollys på arret i ½ år samt bruge solcreme med faktor 20 eller t-shirt. Operationstråd og klips kan fjernes efter 14 dage. Det kan ske ved den ambulante kontrol eller hos din egen læge.

Søg læge ved tegn på betændelse

Du skal være opmærksom på, om såret hæver og bliver rødt, varmt, ømt eller væsker. Dette kan være tegn på betændelse. Kontakt i så fald din egen læge eller Lægevagten. Kontrollér eventuelt din temperatur.

Din lungefunktion er nedsat

Din lungefunktion er nedsat efter operationen, og det tager op til uger, før lungerne er trænet op til fuld ydeevne. Du må gerne blive forpustet i forbindelse med

genoptræningen, men bliver lungefunktionen forværret gradvist, skal du kontakte din egen læge. Rygning nedsætter din lungefunktion, og vi fraråder på det kraftigste rygning.

Find balance mellem aktivitet og hvile

Du har brug for ro og hvile, når du kommer hjem, og du kan være træt både fysisk og psykisk. Vi anbefaler derfor, at du stille og roligt kommer i gang igen. Du kan fx følge nedenstående råd:

- Motionér lidt, selvom du er træt. Kom i gang med små daglige gåture. Det er bedre at gå en god kort tur end en trættende, lang tur. Hold et tempo, så du kan holde til at samtale. Du må gerne blive lidt forpustet, men bliver du tiltagende forpustet, så kontakt din egen læge.
- Planlæg små hvil i løbet af dagen og sæt realistiske mål for din aktivitet.
- Naturlig træthed giver en god nattesøvn.
- Oprethold dit sociale liv, og prøv at skabe en balance mellem, hvad du er nødt til at gøre, og hvad der gør dig glad.

Genoptag sex, når du er klar

Du kan genoptage seksuelt samvær, når du har kræfter og lyst til det. Det kan være svært at have overskud til seksuelt samvær under et sygdomsforløb. Du kan fx følge nedenstående råd:

- Acceptér, at tanker, bekymringer og træthed kan nedsætte din lyst til sex.
- Tal med din partner om, hvilke behov og forventninger I har til hinanden, og planlæg eventuelt hverdagen, så der er overskud til seksuelt samvær.

Følelsesmæssig reaktion

Det er normalt at reagere følelsesmæssigt efter en operation, og der kan være mange årsager til reaktionerne. Når du er tilbage i vante omgivelser, arbejder tankerne. Det er helt naturligt, at du kan føle dig uligevægtig, opfarende og ked af det. Det er vigtigt, at du og dine omgivelser er klar over, at det er en normal reaktion oven på en operation, og at det er et forbigående fænomen.

Reaktioner på en kræftdiagnose

Hvis du har fået stillet diagnosen kræft, er det helt almindeligt at reagere både fysisk og psykisk. Det er individuelt, hvordan man reagerer, og reaktionerne kan variere fra uge til uge. Du kan fx blive chokeret, handlingslammet, ked af det, indelukket eller meget talende, eller du kan føle dig deprimeret, uligevægtig og opfarende. Det er vigtigt, at du og dine nærmeste er klar over, at dette er normale og ofte forbigående reaktioner.

Frygten for, at sygdommen kan komme tilbage, forsvinder måske aldrig helt, men den kan blive mindre med tiden. Brug din familie og dine venner, og involvér dem i dine tanker og bekymringer. Lad være med at give dem indtryk af, at du kan klare det hele selv. Alle har brug for støtte og nogen at tale med. Vær opmærksom på, at det kan være en fordel at søge hjælp andre steder, hvis du føler, at dine nærmeste ikke kan forstå, hjælpe eller støtte dig tilstrækkeligt.

KONTROL

Du bliver tilbudt en "ernæringskontrol" hos en sygeplejerske 8-10 dage efter udskrivelsen fra Hjerte-Lungekirurgisk Sengeafsnit.

Hvis du har fået kemokur inden operationen og det er gået godt, skal du måske også have kemokur efter operationen, du får en tid hos Onkologisk Afdeling, når du bliver udskrevet.

Du vil også blive indkaldt til kontrol i Mave-tarmkirurgisk Ambulatorium, cirka 3 måned efter du er blevet udskrevet.

Indtil du skal til kontrol, kan du kontakte os, hvis du har spørgsmål til dit forløb. Herefter skal du kontakte din egen læge, hvis du har spørgsmål.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Hjerte-Lungekirurgisk Afdeling

Tlf. 97 66 47 00

Vi træffes:

Mandag – fredag 8.00 – 15.00

www.aalborguh.rm.dk/hjertelunge